

Accountants

Aan het bestuur en directie van het
Intergemeentelijk Samenwerkingsorgaan Waterland
T.a.v. de heer A.T.M. Verheijden
Postbus 188
1440 AD PURMEREND

Baker Tilly Berk N.V.
Entrada 303
Postbus 94124
1090 GC Amsterdam
T: +31 (0)20 644 28 40
F: +31 (0)20 646 35 07
E: amsterdam@bakertillyberk.nl
KvK: 24425560
www.bakertillyberk.nl

Datum 12 april 2017
Referentie EM\EW\0320082\000004\001

Betreft Verslag van bevindingen naar aanleiding van de controle van de jaarrekening 2016

Geachte heer Verheijden,

Wij hebben het genoegen u hierbij de resultaten te presenteren naar aanleiding van de controle van de jaarrekening 2016 van het Intergemeentelijk Samenwerkingsorgaan Waterland (hierna: ISW).

Dit rapport van bevindingen geeft een samenvatting van de reikwijdte van onze opdracht, onze bevindingen naar aanleiding van de beoordeling van de bedrijfs- en financiële processen en onze opmerkingen in het kader van de controle van de jaarrekening 2016. Voor zover wij bij de controle van de jaarrekening hebben beoordeeld, zijn wij van mening dat de voor onze controle van de jaarrekening relevante processen nog enkele verbetering behoeven. Naar aanleiding hiervan geven wij u in dit rapport adviezen voor zover deze rechtstreeks voortvloeien uit onze controlewerkzaamheden en betrekking hebben op potentiële risico's in uw bedrijfsvoering. Vooraf merken wij op dat onze rapportage naar zijn aard kritisch is en voorbij gaat aan de goed georganiseerde processen binnen het ISW.

Als accountant van uw organisatie is het onze verantwoordelijkheid de controle zodanig te organiseren en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat. Bij deze controle maken wij gebruik van het stelsel van maatregelen ter beheersing en sturing van uw organisatie, waaronder de administratieve organisatie en de daarin opgenomen maatregelen van interne beheersing. De opzet en de werking hiervan hebben wij daarom onderzocht voor zover wij dit voor de controle van de jaarrekening noodzakelijk achten.

Onze werkzaamheden zijn erop gericht een oordeel te kunnen geven over de getrouwheid van de financiële positie en de rechtmatigheid van de verantwoorde baten en lasten in de jaarrekening van het ISW. Onze werkzaamheden zijn niet primair gericht op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in uw organisatie. De bevindingen in deze brief zijn daarom beperkt tot de punten die voortvloeien uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden.

Indien onze werkzaamheden aanwijzingen hebben opgeleverd voor opgetreden fraudes of onregelmatigheden, dan zouden wij u daarover onmiddellijk hebben gerapporteerd.

Dit verslag hebben wij verder als volgt ingedeeld:

- 1 Doel en reikwijdte van de controle
- 2 Interne beheersing
- 3 Kwaliteit verslaggeving
- 4 De jaarrekening 2016
- 5 Frauderichtlijn
- 6 Automatisering
- 7 Overige dienstverlening en onafhankelijkheid
- 8 Afsluiting

1. Doel en reikwijdte van de controle

1.1 Opdracht

Wij hebben van het Bestuur de opdracht gekregen de jaarrekening 2016 van het ISW te controleren. In onze opdrachtbevestiging is deze opdracht in detail verder uitgewerkt.

Onze controle is verricht in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten en met het ISW gemaakte afspraken.

Onze controleaanpak is onder andere gebaseerd op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. De planning en uitvoering van onze controle zijn vooral gericht op:

- Het verstrekken van een controleverklaring bij de jaarrekening van het ISW;
- Het rapporteren van onze bevindingen en aanbevelingen naar aanleiding van de controle van de jaarrekening in een rapport van bevindingen;
- Het bespreken van de ten behoeve van de uitvoering van onze accountantsfunctie relevante ontwikkelingen bij het ISW.

Onze controleaanpak bestaat in hoofdlijnen uit drie fasen: de risicoanalyse, de interim-controle en de jaarrekeningcontrole. Essentieel hierbij is de invulling die het ISW zelf geeft aan de interne toetsing op getrouwheid en rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties.

1.2 Risicoanalyse

Onze controle start met het maken van een analyse van de risico's waar u als organisatie mee te maken heeft. Deze risicoanalyse zien wij als een gezamenlijke actie van ons controleteam en vertegenwoordigers van uw organisatie en maakt deel uit van ons pre-audit gesprek. Het doel hiervan is op basis van gezamenlijke kennis van uw organisatie en uw omgeving tot een zo volledig en bruikbaar mogelijke risicoanalyse te komen die als basis voor de verdere controlewerkzaamheden kan dienen. Het gaat hierbij primair om de externe risico's en de risico's in de bedrijfsvoering. Bij deze inventarisatie ligt de focus op de risico's in de processen die leiden tot mutaties in de jaarrekening en de realisatie van de programma's.

1.3 Interim-controle

Onze risicoanalyse en daarop gebaseerde controleaanpak richt zich niet uitsluitend op de processen die ten grondslag liggen aan de totstandkoming van de jaarrekening zelf maar ook op het systeem van interne beheersing. Het niveau van de interne beheersorganisatie en de hierin opgenomen beheersmaatregelen is bepalend voor de mate van betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, zowel tussentijds als per eindejaar. Voor onze oordeelsvorming is het verkrijgen van zekerheid over de adequate werking van de interne beheersing gedurende het jaar van groot belang. Onze controle vindt daarom voor een belangrijk deel reeds in de tweede helft en na afloop van het boekjaar plaats. Wij toetsen tijdens de interim controle de opzet, bestaan en werking van de interne beheersorganisatie en de hierin opgenomen beheersmaatregelen. Deze maatregelen dienen het risico van een onbetrouwbare financiële verslaggeving tot een acceptabel niveau te verkleinen

1.4 Jaarrekeningcontrole

Bij de jaarrekeningcontrole stellen wij vast of de jaarrekening is opgesteld volgens de geldende verslaggevingsvoorschriften (het BBV) en of de posten in de jaarrekening juist, volledig en betrouwbaar zijn en de baten en lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Ook stellen wij vast dat de posten voldoende zijn toegelicht. Bij deze controle hanteren wij bepaalde marges. De maximaal toe te passen marges zijn vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (het BADO). U heeft geen lagere marge vastgesteld waardoor wij het wettelijke kader zoals hieronder weergegeven als uitgangspunt hebben gehanteerd.

Goedkeurings-tolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$> 1\% < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$> 3\% < 10\%$	$\geq 10\%$	-

De bij onze controle van de jaarrekening 2016 toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid voor fouten 1% (€ 28.000) en voor onzekerheden 3% (€ 84.000) van de totale lasten. Onze controle houdt in dat wij niet alle transacties controleren. Onze aanpak heeft als doel om belangrijke onjuistheden en onrechtmatigheden te ontdekken.

Het product van de jaarrekeningcontrole is de controleverklaring bij de jaarrekening en een verslag van bevindingen.

In het verslag van bevindingen worden fouten en onzekerheden gerapporteerd die de door u vastgestelde rapportagetolerantie van 25% van de goedkeuringstolerantie (€ 7.000) overschrijden en worden overige bijzonderheden die van belang zijn voor de behandeling van de jaarrekening door uw Bestuur gerapporteerd.

1.5 Controleverklaring 2016

Bij de jaarrekening 2016 hebben wij een controleverklaring afgegeven met een goedkeurend oordeel ten aanzien van de getrouwheid en de rechtmatigheid. Wij zijn ervan uitgegaan dat de nu overlegde jaarrekening ongewijzigd door het bestuur wordt vastgesteld.

1.6 Foutevaluatie en evaluatie onzekerheden

Naar aanleiding van onze controle hebben wij met betrekking tot de getrouwheid en de rechtmatigheid geen fouten geconstateerd die de rapporteringstolerantie van € 7.000 overschrijden. Voorts hebben wij geen onzekerheden geconstateerd gedurende de controle.

2. Interne beheersing

2.1 Normenkader

De interne beheersorganisatie voldoet, mede gezien de beperkte omvang van de organisatie, aan de minimaal daaraan te stellen eisen.

Bij onze controle hebben wij het laatst vastgestelde normenkader gehanteerd. Wij hebben reeds eerder opgemerkt dat het normenkader niet meer geheel aansluit op de huidige organisatie van het ISW. Voorbeelden hiervan zijn het treasurystatuut, mandaatregeling, nota reserves en voorzieningen en de nota activabeleid.

In relatie tot de thans in gang gezette afbouw van taken van het ISW is het niet meer opportuun het normenkader te actualiseren.

3. Kwaliteit verslaggeving

Conform de hiervoor geldende voorschriften is door ons nagegaan of het jaarverslag de minimale wettelijke voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van dit verslag geen tegenstrijdigheden bevat met de door ons gecontroleerde jaarrekening en onze kennis van het ISW.

Naar aanleiding van deze toets kunnen wij melden dat de jaarrekening 2016 voldoet aan de daaraan te stellen eisen volgens het BBV.

4. De jaarrekening 2016

4.1 Ontwikkelingen ISW

In 2016 is een aanvang gemaakt met de afbouw van de activiteiten van het ISW. Per november 2016 zijn de beleidsactiviteiten gestopt en in februari 2017 is het Waterlandhuis verkocht. De afbouw van de activiteiten heeft gevolgen voor een aantal posten in de jaarrekening. Deze worden hierna verder toegelicht.

4.2 Resultaat

Het ISW heeft in 2016 een negatief resultaat na bestemming gerealiseerd van € 249.000, waar een positief resultaat van € 1.000 was begroot.

De afwijking ten opzichte van de begroting is met name het gevolg van hogere lasten dan begroot. Genoemde hogere lasten worden in belangrijke mate veroorzaakt door de dotatie aan de voorziening reorganisatie beleid.

De hogere lasten leiden niet tot een hogere bijdrage van de deelnemende gemeenten. Het negatieve resultaat in 2016 zal in 2017 worden gecompenseerd door het positieve resultaat van € 470.000 dat is gerealiseerd als gevolg van de verkoop van het Waterlandhuis.

4.3 Vermogen

Inclusief het resultaat na bestemming bedraagt het eigen vermogen per ultimo 2016 € 161.000. Ten opzichte van voorgaand jaar is dit een daling van € 270.000. De vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt berekend door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Het huidige solvabiliteitspercentage voor het ISW bedraagt 13% (2015: 31%). Dit bevindt zich onder de norm van 20% van de VNG. De netto schuldquote is gedaald naar 27% (2015: 29%). De ratio geeft aan in hoeverre de schulden meer bedragen dan de jaarlijkse inkomsten. Deze bevindt zich ruim onder de norm van 130% die de VNG stelt.

De vermogenspositie van het ISW moet worden gezien in het kader van het besluit de activiteiten stop te zetten. Hierbij is van belang te constateren dat het ISW na verkoop van bezittingen en afwikkeling van vorderingen, in staat is haar verplichtingen na te komen en haar schulden te voldoen. Na de verkoop van het Waterlandhuis is hiervan sprake.

4.4 Waterlandhuis

Na het genomen besluit tot verkoop van het Waterlandhuis, is per februari 2017 het Waterlandhuis daadwerkelijk verkocht. Conform de BBV-verslaggevingsregels is de waardering van het Waterlandhuis per eind 2016 gelijk aan de aanschafwaarde minus de cumulatieve afschrijvingen. De boekwaarde per eind 2016 bedraagt afgerond € 940.000. Als gevolg van de verkoop per februari 2017 resteert in 2017 een boekwinst van ongeveer € 470.000. Deze boekwinst zal in de jaarrekening 2017 worden verwerkt.

Het ISW beschikt nog over een aantal reserves in relatie tot het Waterlandhuis. Te noemen zijn (tussen haakjes het saldo per eind 2016):

- Egalisatiereserve Waterlandhuis (€ 108.000)
- Reserve onderhoud Waterlandhuis (€ 174.000)

Na de verkoop van het Waterlandhuis bestaat geen noodzaak meer deze bestemmingsreserves aan te houden. Voor de bestemmingsreserves kan het bestuur besluiten tot een alternatieve bestemming danwel zullen deze worden overgeheveld naar de algemene reserve. Omdat het Waterlandhuis in 2017 nog voor een korte periode voor rekening en risico van het ISW wordt geëxploiteerd, zullen de mutaties in de bestemmingsreserves eerst in de jaarrekening 2017 worden verwerkt.

4.5 Schatkistbankieren

Het ISW dient te voldoen aan de regels rondom het schatkistbankieren. Terzake geldt een drempelbedrag van € 250.000. Gedurende 2016 heeft het ISW voldaan aan de regels rondom het schatkistbankieren.

4.6 Voorziening reorganisatie

Per eind 2016 bestaan de voorzieningen met name uit de voorziening voor reorganisatie van beleid. Genoemde voorziening is getroffen ter dekking van de kosten als gevolg van de reorganisatie waarbij per eind 2015 één beleidsmedewerker betrokken was. Als gevolg van het boventallig verklaren in 2016 van een drietal medewerkers heeft in 2016 een dotatie plaatsgehad van € 360.000. Ter dekking van uitgaven in 2017 in relatie tot nog uit te voeren beleidstaken (gestopt per november 2016) zoals het opschonen van het beleidsarchief alsmede opstellen van de jaarrekening 2017 is een bedrag van € 30.000 aan de voorziening toegevoegd. In 2016 is in totaal € 390.000 aan de voorziening toegevoegd. Rekening houdend met de onttrekkingen in 2016 bedraagt de voorziening per eind 2016 € 485.000.

4.7 Langlopende leningen

Per 1 juni 2015 is een lening van € 500.000 volledig afgelost. Ter financiering van activiteiten heeft het ISW per 1 juni 2015 een nieuwe geldlening afgesloten ter grootte van € 300.000. Deze lening heeft een looptijd van 3 jaar. Het rentepercentage op deze lening bedraagt 0,7%. In verband met de afbouw van de activiteiten van het ISW wordt onderzocht op welke wijze de lening in 2017 kan worden afgelost.

4.8 WNT

Het ISW dient te voldoen aan de Wet Normering Topinkomens. Voor gemeenschappelijke regelingen worden de leden van het algemeen bestuur, dagelijks bestuur en de directie aangemerkt als topfunctionaris. Het ISW heeft de informatie ingevolge de WNT in de jaarrekening opgenomen. De bezoldiging van de betreffende functionarissen blijft onder het bezoldigingsmaximum van € 179.000.

4.9 Vervallen vrijstelling vennootschapsbelasting

Voor gemeenschappelijke regelingen was tot 2016 sprake van een vrijstelling voor de vennootschapsbelasting. Deze vrijstelling is per 1 januari 2016 vervallen.

Het ISW heeft zelf geen nadere analyse uitgevoerd van de gevolgen van het vervallen van de vrijstelling. In het kader van de jaarrekeningcontrole hebben wij inzake de vennootschapsbelasting op hoofdlijnen een analyse uitgevoerd op de exploitatie van het Waterlandhuis. Zonder een volledige analyse van de feiten en omstandigheden te hebben uitgevoerd, lijkt de exploitatie van het Waterlandhuis niet te kwalificeren als 'meer dan normaal vermogensbeheer'. Dit betekent dat het ISW geen aangifte vennootschapsbelasting hoeft in te dienen.

Omdat wij slechts een analyse op hoofdlijnen hebben uitgevoerd, adviseren wij u de positie van het ISW inzake de vennootschapsbelasting alsnog in kaart te laten brengen.

4.10 Financiële kengetallen

Voor gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen geldt dat zij verplicht zijn volgens de BBV om aantal financiële kengetallen op te nemen in de paragraaf weerstandsvermogen. Het ISW heeft de informatie ingevolge deze kengetallen opgenomen op pagina 33 van de jaarstukken. Wij hebben vastgesteld dat de financiële kengetallen juist zijn berekend.

5. Frauderichtlijn

5.1 Verantwoordelijkheid bestuur

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude en onjuistheden berust bij het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur ziet er op toe dat het management hiertoe adequate procedures volgt en acties neemt indien daartoe aanleiding bestaat. Het is de verantwoordelijkheid van de accountant om het risico te beoordelen dat de jaarrekening als gevolg van fraude, onjuistheden of verduistering van activa afwijkingen van materieel belang zou kunnen bevatten.

5.2 Verantwoordelijkheid accountant

Met ingang van 1 oktober 2006 is de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) op ons van toepassing. Indien wij bij een wettelijke controle gegevens of informatie verkrijgen die een redelijk vermoeden rechtvaardigen dat sprake is van fraude van materieel belang ten aanzien van de financiële verantwoording, zijn wij onder bepaalde omstandigheden op grond van de Wta gehouden hiervan melding te doen.

5.3 Geen aanwijzingen van fraude geconstateerd

Binnen ons team en met het management hebben wij een fraude discussie gevoerd, waarbij wij de nadruk leggen op mogelijke materiële effecten op onjuistheden in de jaarrekening en welke maatregelen de organisatie heeft getroffen om deze risico's te mitigeren. Daarnaast hebben wij op de 'fraude gevoelige' processen/procedures

zelfstandig werkzaamheden verricht. Tijdens onze controle van de jaarrekening 2016 zijn ons geen aanwijzingen van fraude gebleken, noch zijn ons deze gemeld door het management.

6. Automatisering

Artikel 393, lid 4 van Titel 9 BW2 vereist dat de accountant in het kader van de controle van de jaarrekening verslag uitbrengt omtrent zijn bevindingen met betrekking tot de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van de directie ontvangen.

De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

7. Overige dienstverlening en onafhankelijkheid

Bij het uitvoeren van onze dienstverlening hebben wij rekening gehouden met de onafhankelijkheidsvoorschriften van onze beroepsorganisatie. Om hier transparant in te zijn, geven wij inzicht in onze (andere) werkzaamheden. In de navolgende punten zijn de door Baker Tilly Berk geleverde diensten in het verslagjaar 2016 aangegeven.

Controle gerelateerde diensten

- Controle jaarrekening 2016

Adviesdiensten (buiten de natuurlijke adviesfunctie)

- geen

8. Afsluiting

Tot slot willen wij de medewerkers van het ISW danken voor de plezierige en betrokken medewerking die wij hebben ontvangen tijdens onze werkzaamheden.

Wij hopen u met dit verslag een goed inzicht te hebben gegeven in onze bevindingen naar aanleiding van de controle van de jaarrekening. Tot het verstrekken van een nadere toelichting zijn wij graag bereid.

Met vriendelijke groet,

drs E.C.J. Moens RA
Partner